

Hanna Dziechcińska

"Orzechowski i Rojzjusz. Kartka z dziejów polemiki staropolskiej",
Tomasz Fijałkowski, "Prace Polonistyczne" S. 28 (1972) :
[recenzja]

Biuletyn Polonistyczny 15/45, 160

1972

Artykuł został zdigitalizowany i opracowany do udostępnienia w internecie przez Muzeum Historii Polski w ramach prac podejmowanych na rzecz zapewnienia otwartego, powszechnego i trwałego dostępu do polskiego dorobku naukowego i kulturalnego. Artykuł jest umieszczony w kolekcji cyfrowej bazhum.muzhp.pl, gromadzącej zawartość polskich czasopism humanistycznych i społecznych.

Tekst jest udostępniony do wykorzystania w ramach dozwolonego użytku.

/II/ WORONCZAK Jerzy: Polskość i europejskość literatury naszego Średniowiecza. W: Problemy literatury staropolskiej. Seria 1. Praca zbiorowa pod red. Janusza Felca. Wrocław 1972. IBL PAN, s. 7-28.

Rozprawa podsumowuje najnowsze badania nad literaturą polskiego Średniowiecza i ustala jej kryteria, odmienne od kryteriów dotyczących współczesnego pojęcia "literatury narodowej". Omawia relacje pomiędzy polską literaturą w języku łacińskim i literaturą w języku polskim od czasów najdawniejszych po wiek XV, w dziedzinie: zakresu użycia, poziomu, związków z rodzimą tradycją, stosunku do obcych wzorów piśmienniczych i do literatury ustnej, związków ze współczesną literaturą europejską, tematyki lokalnej bądź ogólnoeuropejskiej, udziału polskich i obcych autorów, form przekazu, a wreszcie środowisk będących terenem twórczości i odbioru. Autor zestawia cechy najdawniejszej, przedchrześcijańskiej twórczości polskiej z odmiennym charakterem łacińskiej literatury importowanej i ukazuje jej pełne zwycięstwo.

BP/45/57

B.O.

/II/ FIJAŁKOWSKI Tomasz: Orzechowski i Rojzjusz. Kartka z dziejów polemiki staropolskiej. "Prace Polonistyczne". S. 28:1972 s. 193-199.

Autor przedstawia dzieje kontaktów Stanisława Orzechowskiego z Piotrem Rojzjuszem, znajdujące odbicie w twórczości obu pisarzy. Początkowo - w przyjaznych stosunkach - występowali oni wspólnie jako rzecznicy wojny z Turcją. Rozdźwięk, a zarazem przejście na pozycje polemiczne, spowodowało podniesienie przez Orzechowskiego kwestii celibatu, któremu przeciwstawiał się Rojzjusz. Obaj oponenti polemizowali odtąd niejednokrotnie, dyskutując m.in. zagadnienie władzy królewskiej. Z polemik tych zwycięsko wychodził Orzechowski, prezentujący pogląd większości szlachty, zdecydowanie przeciwnej absolutyzmowi. Również dobór stosowanych przez obu przeciwników środków polemicznych z góry skazywał Rojzjusza na niepowodzenie.

BP/45/58

H.D.